

ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ІНТЕРАКТИВНИМИ МЕТОДАМИ

Прямуювання України в європейський і світовий простір, розширення суспільних, політичних, економічних, культурних зв'язків на тлі процесів глобалізації актуалізує потребу практичного оволодіння громадянами нашої країни іноземною мовами, насамперед англійською, яка є найпоширенішою мовою міжнародного спілкування, «сприяє вербальному порозумінню громадян різних країн, забезпечує такий рівень їхнього культурного розвитку, який дозволяє вільно орієнтуватися і комфортно почуватися у країні, мова якої вивчається» [1, с. 4].

Набувають переорієнтації і цільові установки вивчення іноземної мови. Якщо раніше іноземна мова вивчалася лише для здобуття суми знань як одного з обов'язкових предметів шкільної програми, то з другої половини ХХ ст. предметом навчання іноземної мови визначається мовленнєва діяльність (В. Артьомов, І. Зимня, О. Леонт'єв, Є. Пассов та ін.). Відповідно до цього провідне місце посідають комунікативно-орієнтовані методи навчання, в основу яких покладається іншомовне спілкування. Необхідність у комунікативності навчання обумовлена тим, що після висунення мети навчання як розвитку вміння спілкуватися іноземною мовою, «все чіткіше почала відчуватися невідповідність між традиційними методами і новою метою» [2, с. 10].

Аналіз спеціальної літератури переконує в тому, що початок раннього вивчення іноземної мови містить у собі вагомі психологічні передумови для оволодіння молодшими школярами основами елементарної комунікативної компетенції [3, с. 35]. Найголовнішими є такі чинники: вікові психофізіологічні й психічні характеристики учнів; досвід дітей у рідній мові; наявність в учнів сильної комунікативної мотивації, зумовленої співпаданням навчання іноземної мови з періодом соціалізації учнів початкових класів; потенційні можливості предмета для успішного розв'язання головних завдань початкової школи: стимуляції пізнавальної мотивації дітей, максимальної соціалізації кожної дитини, розвитку її особистості, підготовки до діалогу культур [3, с. 35].

Навчання іноземної мови в початковій школі має закласти основи комунікативної компетенції в означених сферах на елементарному рівні. Це передбачає:

- формування елементарних комунікативних умінь у чотирьох видах мовленнєвої діяльності (аудіювання, говоріння, читання, письмо);
- навчання розуміти на слух мовлення вчителя, однокласників, основний зміст нескладних навчальних та автентичних текстів,

побудованих на засвоєному мовному матеріалі, продукованих у нормальному темпі з опорою на візуальну наочність і мовну здогадку;

– навчання брати участь у діалогічному спілкуванні (вести елементарний діалог етикетного характеру, діалог-розпитування, діалог-обмін думками в обмеженому колі типових ситуацій у визначених комунікативних сферах), на рівні 4–5 реплік, правильно оформлених у мовному відношенні;

– формування вмінь коротко висловлюватися в межах відібраних для початкової школи тем відповідно до вимог повноти, розгорнутості, завершеності думки;

– навчання правильного вимовляння й розрізнення на слух звуків, слів, словосполучень і речень іноземною мовою, дотримуючись інтонації основних типів речень [4, с. 47–48].

Зважаючи на окреслені завдання, а також на психологічні характеристики молодших школярів, особливо сприятливі умови для формування в них комунікативної компетенції складаються при застосуванні в навчальному процесі інтерактивних методів навчання.

Лінгвістичне тлумачення цього слова визначає поняття «інтерактивність», «інтерактив» як переклад з англійської мови слів «*inter*» – взаємний та «*act*» – діяти, тобто здатність взаємодіяти. З цього випливає, що основою навчання, базованого на застосуванні інтерактивних методів, виступає взаємодія, міжособистісне спілкування, діалог. Відповідно, інтерактивні методи як дидактична категорія можуть бути визначені як такі, що ґрунтуються на взаємодії, діалоговому (полілоговому) спілкуванні, забезпечують суб'єктність учня, розвиток його логічного, творчого, критичного мислення, формування навичок працювати в команді, виступати, аргументувати, обґрунтовувати, доводити власну точку зору, слухати і приймати погляди інших на засадах паритетності та партнерства.

Зважаючи на значну кількість відомих на сьогодні інтерактивних методів, нами були відібрані ті, що, на нашу думку, є найбільш прийнятними для навчання учнів початкових класів англійської мови з метою формування в них комунікативної компетенції в обсязі, визначеному Державним стандартом та Програмою з іноземної мови для початкових класів.

Для полегшення роботи вчителя щодо впровадження таких методів у процес навчальної діяльності, співвіднесення їх різновидів з конкретними етапами уроку ми розробили класифікацію інтерактивних методів, що ґрунтувалася на певних критеріях. У нашій роботі такими критеріями було обрано: чисельність, характер завдань, методичну мету, етап уроку. Кожний з цих критеріїв включав такі типи інтерактивних методів:

За чисельністю: фронтальні та кооперативні (парні, групові).

За характером завдань: єдині, диференційовані.

За методичною метою: формуючі, вправляючі.

За етапом уроку: інформаційні, організаційні, регулятивні, аргументуючі (пояснювальні).

Розрізнення інтерактивних методів за схарактеризованими критеріями не означає, що їх використання розмежоване і має лише вузьку спеціалізацію, визначену місцем у запропонованій класифікації. Вони перебувають у тісному взаємозв'язку й взаємообумовленості.

Отже, запровадження інтерактивних методів в навчальний процес початкової школи, на нашу думку, є цілком доцільним і виправданим, оскільки вмiле застосування інтерактивних методів не тільки не порушує структуру та організацію уроку, але й сприяє ефективному формуванню у молодших школярів іншомовної комунікативної компетенції.

Список використаних джерел:

1. Концепція навчання іноземних мов у середній загальноосвітній 12-річній школі // Reference Guide for the Teacher of English: Довідник вчителя англійської мови / Упоряд. Т. Михайленко, І. Берегова. – К. : Ред. загальнопед. газ., 2004. – 128 с.
2. Пассов Е. И. Коммуникативность – основное направление современного обучения иностранным языкам // Коммуникативность обучения – в практику. Кн. для учителя / Под ред. Е. И. Пассова. – М. : Просвещение, 1985. – 127 с.
3. Роман С. В., Коломінова О. Р. Психологічні основи навчання іноземної мови у початковій школі // Іноземні мови. – 2002. – № 1. – С. 35–38.
4. Роман С. В. Методика навчання англійської мови в початковій школі: Навчальний посібник. – К. : Ленвіт, 2005. – 208 с.